

CONSTANTIN
GEORGESCU

SIMONA
GEORGESCU

THEODOR
GEORGESCU

DICȚIONAR GREC-ROMÂN

VOLUMUL II • B – Γ

DGR

NEMIRA

B β

B, β, τό, (βῆτα) a doua literă a alfabetului grec; ca numeral, β' = 2 și β = 2000.

βᾶ, (formă prescurtată de voc. pt. βασιλεῦ) rege!: (alte lecțiuni oferă aici πᾶ „fîu”) ὁ βᾶ Γᾶς AESCH. *Supp.*892, id. *Supp.*902. o, rege al pământului!

Βάαλ, subst. [var. Βαάλ Ios.] (indecl.) Baal, divinitate feniciană: NT *Rom.*11.4, Ios. *AI9.*136.3, id. *Ap.*1.157.

βαβαί sau **βαβαῖ**, interj. (exprimând mirarea, surpriza sau durerea, lat. *babae*) oh! o! mamă!: ~ νενεύρωται μὲν ἦδε συμφορὰ AR. *Lys.*1078 *mamă! Nenorocirea asta e groaznic de „teapănă”!*; ~ χορεύσαι παρακαλεῖ μ' ὁ Βάκχος EUR. *Cyc.*156 *oh! Bacchos mă invită la dans!*; (+ gen.) ~ τοῦ λόγου PLAT. *Phlb.*23b *o! ce mai discurs!*; ~ τοῦ θορύβου LUC. *BisAcc.*12 *vai, ce mai zgomot!*; (+ voc.) βαβαῖ, ὦ μιανέ PLAT. *Phdr.*236e *oh! nesuferitule!*; AESOP. 1.283, MEN. *Gnom.*130.

βαβαιάζ, interj. (formă întărită a lui βαβαί) oh, văleu, vai: φεῦ τοῦ καπνοῦ, ~ AR. *Lys.*312 *vai, ce fum! Văleu!*; (cu repetiție) βαβαῖ ~ AR. *Pax*248. *vai, văleu!* [βαβαῖ]

βάβιον, τό subst. bebeluș: (conjectură în Ar. *Pl.*1011).

Βᾶβυλὼν, ὄνος, ἡ subst. (geogr.) Babylon (Babilon), capitala Asiriei: AESCH. *Pers.*52, HDT. 1.153, ARR. *An.*3.16.2, LXX *Is.*13.19 ș.a., (despre Roma în sens depreciativ) ἔπεσεν ~ ἡ μεγάλῃ NT *Apoc.*14.8 *a căzut Babilonul cel mare*; NT *IPt.*5.13.

Βᾶβυλωνία, ας, ἡ subst. {ion. Βαβυλωνίη Hdt. 1.192} (geogr.) teritoriul Babylonului, Babilonia, regiune a Asiriei: XEN. *An.*2.2.13, LXX *3Mac.* 6.6, PLB. 5.48.13, PLUT. *Alex.* 35 ș.a.

[Βαβυλώνιος]

Βᾶβυλώνιος, α, ον *adj.* babilonian, al Babiloniei: οἱ Βαβυλώνιοι HDT. 1.186 *babilonienii*; XEN. *Cyr.*7.5.14, LXX *Bel*3.2, Ios. *AI10.*126.1, PLUT. *M.*173c ș.a.

[Βαβυλὼν]

βάγμα, ατος, τό subst. (hapax, doar la pl.) chemări: δύσθορα βάγματα AESCH. *Pers.*

637 *chemări tânguitoare.*

[βάζω]

βάδην, [ᾶ] *adv.* **I** la pas: 1 pas cu pas, la pas, încet: ~ ἀπίνοντος IL. 13.516 *retrăgându-se pas cu pas*; ἄραχνος ὥς ~ AESCH. *Supp.*888 *pas cu pas, ca un păianjen*; χῶρει, Δράκης, ἡγοῦ ~ AR. *Lys.*254 *înaintează, Drakes, condu-ne pas cu pas*; (în op. cu alergarea) ἔπεσθαι ~ XEN. *An.*6.5.25 *a urma la pas*; θάπτον ἢ ~ XEN. *HG5.*4.53 *mai repede decât la pas* (sc. în pas de alergare); HDT. 9.57, ARSTT. *HA629b*14, MEN. *Fr.*837, PLUT. *Cor.*34 ș.a., (fig. despre proză) χαμαὶ καὶ ~ ... ἀλλὰ μὴ ἐπὶ μέτρων φέροιντο LUC. *Im.*18 *mergând pe pământ pas cu pas și fără să fie purtați de ritmuri*. **2** treptat: ὅτε δὴ 'πείνων ~ AR. *Ach.*535 *cum îi lua foamea puțin câte puțin*. **II** pe jos: πεζοί τε ~ πολέμου στίφος παρέχοντες AESCH. *Pers.*19 *soldatii care merg pe jos formând grosul armatei.*

[βαίνω]

βαδίζω, vb. [impf. ἐβάδιζον, viit. med. att. βαδιοῦμαι, aor. ἐβάδισα, pf. βεβάδικα] **I** a merge: **1** a merge pe jos, a merge la pas, a umbla, a păși: διαλαβόντες τὰς οἰκίας ἐβάδιζον LYS. 12.8 *odată ce și-au împărțit casele, porneau la drum*; διὰ τοῦ πυρὸς ἐθέλω ~ AR. *Lys.*134 *vreau să merg prin foc*; ἐγγὺς τῆς θύρας ἦδῃ βαδίζων εἰμὶ AR. *Ra.*36 *tot mergând, iată sunt deja aproape de ușă*; καθῆσθαι καὶ ~ καὶ τρέχειν καὶ πλεῖν PLAT. *Grg.*468a *a șede a merge și a fugi și a naviga*; διὰ τὸ ἀλγεῖν τοὺς πόδας οὐ βαδίζοντα XEN. *Mem.*1.6.7 *nemaiputând să umblu din cauza oboselii picioarelor*; βαδίζω ἔνθα τὸ μεν κατέκρινας THEOC. 23.22 *merg încotro m-ai osândit*; τετραποδῆτι βαδίζει LUC. *DMar.*11.2 *merge în patru labe*; (med.) βαδιοῦνται ὀρθοὶ ἐπὶ δυοῖν σκελοῖν PLAT. *Smp.*190d *[oamenii] merg drept pe două picioare*. **2** (frecv. gener.) a merge, a se îndrepta, a se duce, a porni: βάδιζε δευρὶ καὶ πρόσεχε τὸν νοῦν AR. *Th.*25 *vino aici și fii atent*; (+ ac. intern) ὁδὸν ~ DEM. 21.88 *a merge pe drum*; (despre soare) ἡλίου τε φῶς ἶσον

βαδίζει τὸν ἐνιαύσιον κύκλον EUR. *Ph.*544 *lumina soarelui parcurge egal cercul anului*; (+ dat.) ὁδῶ βαδίζων LUC. *Dem.*17 *mergând pe drum*; (+ prep.) ~ ἐπὶ + ac. *a merge către / împotriva*; ~ εἰς + ac. *a se îndrepta spre*; ~ παρὰ + ac. *a merge de-a lungul / la*, (+ gen.) *de la*; ~ ὥς + ac. *a merge la*; ~ μετὰ + gen. *a merge împreună cu*; ἐπὶ τὰς οἰκίας ἐβάδιζες DEM. 24.197 *invadai casele lor*; ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς Συρακούσας PLUT. *Tim.*20 *se îndrepta spre Siracuză*; (jur.) ἐβάδιζον ἐπὶ τὸν κλητήρα DEM. 53.15 *porneam împotriva martorului*; εἰς τὸ δικαστήριον ~ DEM. 42.12 *a se duce spre tribunal*; βαδίζει παρὰ τοὺς τοίχους DEM. 45.68 *merge de-a lungul zidurilor*; τί οὐ βαδίζομεν παρ' αὐτόν PLAT. *Pr.*310e *de ce nu mergem la el?*; παρ' ἀνδρὸς ὡς ἀνδρ' ἐβάδιζεν DEM. 30.33 *mergea din om în om*; μετ' αὐτοῦ βαδίζων ISOC. 18.5 *mergând împreună cu el*. II (fig. despre pers., stări, abstr.) *a trece dintr-o stare în alta, a se întreprinde, a merge*: ἐβάδιζεν ἄν ἡ γνησία εἰς τὰ ἑαυτῆς πατρῴα IS. 3.62 *fiica legitimă intra în posesia moștenirii tatălui*; τὸ θερμὸν οὐ βαδίζει ἔξω ARSTT. *Pr.*869a20 *căldura nu iese afară*; οἱ συγγραφεῖς ὁμοσε τῇ φήμῃ βαδίζοντες PLUT. *Thes.*10 *scriitorii care merg împotriva tradiției*; (abstr.) βαδίζει εἰς ἄπειρον ARSTT. *Metaph.*1008b14 *se îndreaptă către infinit*; αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου ἐπ' ἔλαττον ἐβάδιζον DEM. 56.9 *prețurile grâului mergeau în scădere*.

[βάδος, cf. βαίνω]

βαδιοῦμαι, (att. viit. med.) v. βαδίζω.

βάδις, εὖς, ἡ *subst.* I *mers la pas, umblet*: ARSTT. *Met.*1065b19, (despre iepurii care încearcă prin mers să înșele câinii de vânătoare) τεχνάζειν τῇ βαδίσει XEN. *Cyn.*8.3 *a păcăli prin felul de a merge*. II *ținută, alură*: δηλὸς δ' ἐστὶν ὅτι τοῦ πράγματος ἀκήκοέν τι τῇ βαδίσει AR. *Pl.*334 *e clar după mers că a auzit ceva despre afacere*; εἰκοι τὴν βάδισιν τῶν πλουσίων AR. *V.*1172 *am un mers ca de bogătași*.

[βαδίζω]

βάδισμα, ατος, τό *subst.* *mers, ținută, umblet*: σχήματι καὶ βαδίσματι φαιδρός XEN. *Ap.*27 *vesel după atitudine și mers*; ~ καὶ στόλισμα σύμμετρον φέρε MEN. *Gnom.*135 *păstrează-ți ținuta și echipamentul cum se cuvine*; DEM. 37.55, PLUT. *M.*455e, ARR.

*Cyn.*7.7.2, LUC. *DMort.*6.5 *ș.a.*

[βαδίζω]

βαδισμός, οὔ, ὁ *subst.* (= βάδις) *mers*: οὔτε ἐν βαδισμῷ οὔτε ἐν λέξει PLAT. *Chrm.*160c. *nici în mers, nici în vorbă*.

[βαδίζω]

βαδιστέον, *adj.vb.* *trebuie mers*: σοὶ ~ πάρος SOPH. *El.*1502 *trebuie să mergi înainte*; ὅμως ~, καὶ τὸ πῦρ φουσητέον AR. *Lys.*293 *trebuie să mergem și să suflăm în foc*; (fig.) ἐπὶ τὸ καθόλου ~ ARSTT. *EN*1180b.21 *trebuie să se îndrepte către universal*; (pl. cu sens de sg.) καὶ μοι βαδιστέ' ἐστὶν ὡς Εὐριπίδην AR. *Ach.*394 *trebuie să mă duc după Euripide*; PLUT. *Cat.*Ma.66, id. *M.*709e.

[βαδίζω]

βαδιστής, οὔ, ὁ *subst.* *alergător*: ταχὺς ~ EUR. *Med.*1182 *alergător rapid*.

[βαδίζω]

βαδιστικός, ἡ, ὄν *adj.* *bun la mers*: ὄντος γε μὴ βαδιστικοῦ AR. *Ra.*128 *nefiind bun la mers*. // **βαδιστικόν**, οὔ, τό, *subst.* *capacitatea de a merge*: ARSTT. *Int.*21b16.

[βαδίζω]

βαδιστός, ἡ, ὄν *adj.* *pe unde se poate pași*: πλωτά τε καὶ βαδιστὰ ἐόντα ARR. *Ind.*43.10-11 *fiind și navigabile și bune de mers cu piciorul*.

[βαδίζω]

βάδος¹, ου, ὁ *subst.* *pas*: διὰ ταῦτα τόνδε τὸν βάδον βαδίζομεν AR. *Av.*42. *din aceste motive facem acest pas*.

[cf. βαίνω]

βάδος², v. βάτος³: LXX 2Ezr.7.22.

βάζω, *vb.* |*act.* *prez.* și *impf.* *ἐβαζον*; *pas.* *ind. pf.* 3sg. *βέβακται* I (*tranz.*) *a spune, a grăi, a rosti*: I (*frecv.* + ac. *adj.* *pl. neut.*) *ἄρτια* ~ IL. 14.92 *a spune vorbe cumpănite*; *ἀνεμώλια βάσεις* IL. 4.355 *grăiești vorbe în vânt (zadarnice)*; *πεπνυμένα βάσεις* IL. 9.58 *spui vorbe cu minte*; *ὄνειδεα βάσεις* OD. 17.461 *grăiești vorbe de ocară*; *ἀπατήλια βάσει* OD. 14.127 *spune cuvinte mincinoase*; *νήπια βάσεις* OD. 4.32 *spui vorbe de copil*; Pl. *Fr.*157, *κέρτομα* ~ HES. *Op.*788 *a spune vorbe zeflemitoare*; *ἐλεύθερα* ~ AESCH. *Pers.*593 *a spune vorbe libere (= a vorbi liber)*; *μεταμῶνια βάσεις* A.RH. 3.1121 *spui lucruri zadarnice*; IL. 18.332. 2 (+ ac. *intern* și *ac. pers.*) ταῦτά μ' ἀγειρόμενοι θάμ' ἐβάζετε IL. 16.207 *pe acestea mi le spuneai adesea după ce vă*

Respect *adunați; ei eticis; st'artl* μάταια βάζει EUR. Hipp.119 *dacă cineva îți spune cuvinte necuviincioase*; EUR. Rh.719 3 (+ ac. și dat. instr.) *κακοῖσι βάζει πολλά* Τυδέως βίαν AESCH. Th.571 *vorbește cu cuvinte grele puternicului Tydeus*. 4 (+ ac. intern și dat. pers.) *κωφοῖς ἀντὶ καὶ καθεύδουσιν μάτην ἄκραντα βάζω* AESCH. Ch.882 *în zadar le strig surzilor și le spun celor ce dorm vorbe fără împlinire*; (pas.) *ἔπος δ' εἴ περ τι βέβακται δεινόν* OD. 8.408 *dacă a fost rostită o vorbă cumplită*. II (abs.) a vorbi: *αἰεὶ πρῶτος ἔβαζε* OD. 11.511 *mereu vorbea primul*; (+ adv.) *εὖ μὲν βάζουσι* OD. 18.168 *le zic bine*; *δίχ' ἐβάζομεν* OD. 3.127 *vorbeam diferit*; *χαλεποῖς βάζοντες ἔπεσσι* HES. Op.186 *adresându-se cu vorbe urâte (= vorbind urât)*.

βαθέη, (ion. nom. sg. fem.) v. βαθύς.

βάθως, adv. profund, adânc: *οὐ χρὴ κοιμᾶσθαι ~* THEOC. 8.66 *nu trebuie să dormi adânc*; *οἱ ~ καθεύδοντες* PLUT. Ant.71 *cei care dorm profund*; *οὐαὶ οἱ ~ βουλὴν ποιοῦντες* LXX Is.29.15 *vai celor ce fac sfat adânc (sc. se sfătuesc în taină)*; (despre timp) *ὄρθρου ~* NT Lc.24.1 *foarte de dimineață*.

[βαθύς]

βάθι, (dor.) imper. aor. 2sg. de la βαίνω: EUR. Alc.872, SOPH. Ph.1196.

βαθίων, βάθιστος, adj. comp. și superl. al lui βαθύς.

βαθμῖς, ἴδος, ἡ subst. I prag, treaptă: (fig. despre carieră) *ἀκραῖν βαθμίδων ἄπο* Pl. P.5.7 *de pe cele mai înalte trepte*; (concr.) *ἄνοδον ξεσταῖς βαθμίσιν ἐξωκοδομημένην* IOS. AI15.324.6 *urcuș construit cu trepte din piatră*; ἡ πρόσβασις *ἔστω μὴ διὰ βαθμίδων* IOS. AI4.201.2 *accesul să nu fie prin trepte*. II bază, pedestal, soclu: *ἀγάλματ' ἐπ' αὐτὰς βαθμίδος ἔσταότ' Pl.* N.5.1 *statuii care stau pe pedestalul lor*; PLUT. M.776c.

[βαίνω]

βαθμο-ειδής, ἐς adj. în formă de trepte: *ἀποχαράξεις ... βαθμοειδής* PLUT. M.1079e *incizii în formă de trepte*.

[βαθμός, εἶδος]

βαθμός, οὗ, ὁ subst. [var. βασμός Luc.] I treaptă: 1 prag: *ἐπὶ βαθμὸν οἴκου* LXX IRg.5.5 *pe pragul casei*. 2 treaptă a unei scări: *βαθμούς θυρῶν αὐτοῦ ἐκτριβέτω ὁ πούς σου* LXX Sir.6.36 *piciorul tău să*

tocească treptele porților lui; παρὰ τοὺς βαθμούς PLUT. Rom.20 *pe lângă trepte*; LUC. Trag.221 3 (unitate de măsură spațio-temp.) *treaptά: πορεύσεται ἡ σκιά δέκα βαθμοῦς LXX 4Rg.20.9 umbra va înainta cu zece trepte*. II (fig.) grad, treaptă onorifică, rang: *βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιῶνται* NT 1Tim.3.13 *dobândesc un rang bun pentru ei*; *τολμημάτων βαθμοὶ* IOS. BI4.3.10 *trepte ale curajului*.

[βαίνω]

βάθος, εος-ους, τό [ᾱ] subst. I (frecv. pe verticală) 1 adâncime, profunzime: *κνεφαῖά τ' ἄμφι Ταρτάρου βάθη* AESCH. Pr.1029 *împrejurul adâncimilor întunecate ale Tartarului*; *διὰ τὸ ~ τῆς θαλάττης* PLB. 1.47.4 *din pricina adâncimii mării*; *διὰ τὸ μὴ ἔχειν ~ γῆς* NT Mc.4.5 *pentru că pământul nu era adânc*; *βάθη ποταμῶν* PLUT. M.327c *adâncimile râurilor*; *ἐπὶ, διὰ, ἐκ, κατὰ + gen. βάθους, εἰς + ac. βάθος, ἐν + dat. βάθει* *în profunzime, în adâncime, în adânc*; (despre rădăcina părului) *αἱ τῶν ἀνθρώπων τρίχες ἐκ βάθους πεφυκυῖαι* ARSTT. Pr.893a24 *firele de păr ale oamenilor crescute din profunzimea [scalpului]*. 2 înălțime: *ἐς αἰθέρος ~* EUR. Me.1297 *în înaltul văzduhului*. 3 (fig.) profunzime, abis, genune: *ἐκ βάθους τῆς καρδίας* AESOP. Fab.dod.107 *din adâncul inimii*; *βρίθεις ... μακροῦ πλούτου βάθει* SOPH. Ai.130 *te impui prin adâncimea uriașei bogății*; EUR. El.1287 *ἐς γὰρ τοσοῦτον ἤλθομεν ~ κακῶν* EUR. Hel.303 *am ajuns într-un asemenea abis al nenorocirilor*; (despre gândire) *ἱκανῶς τοῦ βάθους ἔχοντα* PLAT. Tht.194d *au suficientă profunzime*; *πόσιος ... ἐν βάθει ἡμες* THEOC. 14.29 *eram în toiul (propr. adâncul) beției*; ἡ κατὰ βάθος πτωχεία NT 2Cor.8.2 *sărăcie adâncă (= lucie)*; LXX Ju.8.14. II (pe orizontală) 1 grosime, densitate, adâncime: (despre cuburi) *τὸ βάθος μετέχον* PLAT. R.528b *care are parte de adâncime*; *ἐς ~ ὕλας* THEOC. 8.49 *în adâncul pădurii*; *εἰς ~ καὶ πλάτος* PLUT. Lyc.17 *în grosime și în lățime*. 2 (milit.) adâncime: *ποιῶν πολλαπλάσιον τὸ ~ ἐν ταῖς σπεύραις τοῦ μετώπου* PLB. 3.113.4 *făcând ca adâncimea cohortelor să fie mai mare decât desfurarea frontală*; THUC. 5.68. III desime, densitate, abundență: *τὸ ~ τῶν τριχῶν* HDT. 5.9 *desimea părului*.

Respe[βαθύς] u oameni și cărți

βάθρα, ἡ *subst.* = βαθμός: AR. Fr.513.

βαθράδιον, ου τό *subst.* scarabeu: AR. Fr.514.

[dim. al lui βάθρον]

βάθρακος, *subst.* v. βάτραχος.

βαθρεία, ας, ἡ *subst.* (dub.) înrădăcinare sau bază, fundament: (pasaj corupt) AESCH. Supp.860.

[βάθρον]

βαθρίδιον, v. βαθράδιον.

βάθρον, ου, τό *subst.* **I** bază, piedestal, soclu: δαιμόνων θ' ἰδρύματα ... ἐξανέστραπται βάθρων AESCH. Pers.812 *statui ale zeilor sunt dărâmate de pe socluri*; ἐπὶ δὲ τῷ αὐτῷ βάθρῳ ἐστάσι ... δύο κολοσσοί HDT. 2.176 *pe același soclu sunt puși doi coloși*; οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἡράμην βάθρων ἅπο EUR. IT1201 *nu l-aș fi luat de pe soclu*; ἐν τῷ βάθρῳ τὰ ἑαυτοῦ ἔργα ἐξετύπωνεν XEN. Eq.1.1 *a sculptat propriile opere pe un piedestal*. **II** treaptă, prag: ὁδὸν χαλκοῖς βάθοις γῆθεν ἐρριζωμένον SOPH. OC1591 *intrare bine fundată pe pământ cu trepte de aramă*; πετρίνοις δ' ἐπιστάς ... βάθοις EUR. El.707 *stând pe trepte de piatră*; πρὸς δὲ κρηπίδων βάθοις πέπτωκε EUR. Tr.16 *a căzut pe treptele templului*; EUR. Ph.1179. **III** bancă, jilt, tron: ὕμεις μὲν βάθρων ἴστασθε SOPH. OT142 *ridicați-vă de pe bănci*; ὕψηλὸν ἐς Δίκα ~ SOPH. Ant.854 *împotriva jilfului înalt al lui Dike*; ἐν ἀγνῷ βάθρῳ βεβῶσαν PLAT. Phdr.254b *asezată pe un tron sacru*; ἐκάθηντο ἐπὶ βάθρων PLAT. Prt.315c *ședeau pe bănci*; τὰ βάθρα σπογγίζων DEM. 18.258 *ștergând băncile*; πάντες ἀπὸ τοῦ βάθρου μετήλθον PLUT. Cic.16 *toți s-au retras de pe bancă*. **IV** 1 temelie: ὃ πατρῶν ἐστίας βάθρον SOPH. Ai.860 *temelie părintească a căminului (sc. casă)*; EUR. HF944 *ek βάθρον LUC. Cont.24 din temelii (sc. în întregime)*. 2 (fig.) sprijin, suport, temelie: βάθρον πολίων Pl. O.13.6 *sprijin al cetățitorilor*; ἦσθ' ἄν ἐν βάθοις ἔτι EUR. Tr.47 *te-ai fi aflat încă pe o temelie solidă*; ἐκ βάθρων EUR. El.608 *din temelii*. [βαῖνω]

βάθυ-βουλος, ον [ῥ] *adj.* cumpănit adânc: φροντίδα βαθύβουλον θάμεθα AESCH. Pers.142 *să arătăm un gând adânc cumpănit*.

[βαθύς, βουλή]

βάθυ-γαιος, [ῥ] (ion.) v. βαθύγειος.

βάθυ-γειος, ον [ῥ] *adj.* {ion. βαθύγαιος, att. βαθύγεω, -ων} (prop. cu pământ adânc) fertil, mănios, rodnic: πεδιάς τε γῆ καὶ ~ HDT.4.23 *pământ de șes și mănios*; βαθύγειον ἐμὴν πόλιν CALL. Ap.65 *orașul meu cu pământ roditor*; πεδίον, οὔτε βαθύγεον PLUT. Eum.16 *câmpie care nu are pământ mănios*.

[βαθύς, γῆ]

βάθυ-γλωσσο, ον [ῥ] *adj.* propr. cu limbă greoaie, de unde greu de înțeles: (var.) οὐ πρὸς λαὸν βαθύγλωσσον σὺ ἐξαποστέλλῃ LXX Iez.3.5 *nu ești trimis către un popor cu limbă greoaie*.

[βαθύς, γλῶσσα]

βάθυ-δενδρος, ον [ῥ] *adj.* cu pădure deasă: βαθυδένδρῳ ἐν χθονὶ PLUT. M.1104e *pe un pământ cu pădure deasă*.

[βαθύς, δένδρον]

βάθυ-δινήεις, εσσα, εν *adj.* cu vârtejuri adânci: ποταμὸν βαθυδινήεντα Σκάμανδρον IL. 21.603 *râul Scamandros cu vârtejuri adânci*; (despre râul Xanthos) IL. 21.15.

[βαθύς, δίνη / δῖνος]

βάθυ-δίνης, ου, ὁ [ῖ] *adj.m.* (= βαθυδινήεις) cu vârtejuri adânci: ποταμὸς ~ IL. 21.212 *râu cu vârtejuri adânci*; (despre Eridanos) HES. Th.338, (despre Okeanos) HES. Op.171.

[βαθύς, δίνη / δῖνος]

βάθυ-δοξος, ον [ῥ] *adj.* vestit, faimos: Τυνδαριδᾶν βαθύδοξοι γείτονες Pl. P.1.66 *vecini vestiți ai Tyndarizilor*; Pl. Fr.Pae.52b.

[βαθύς, δόξα]

βάθυ-ζωνος, ον [ῥ] *adj.* (epitet al troienelor și al persanelor, despre centura strânsă deasupra șoldurilor, care face ca pliurile rochiei să se reverse din plin) strâns încins la brâu: ἄγουσι βαθυζώνους γυναῖκας IL. 9.594 *le târăsc pe femeile cu brâul bine încins*; ὃ βαθυζώνων ἄνασσα Περσίδων AESCH. Pers.155 *stăpână a persanelor cu centurile bine încinse*; (epitet al Ledei) σὺν βαθυζώνοιο διδύμοις παισὶ Λήδας Pl. 3.35 *împreună cu gemenii Ledei cea bine încinsă de brâu*; (despre o zeiță) τῆς βαθυζώνου θεᾶς SOPH. Fr.314 *al zeiței bine încinse de brâu*; HES. Fr.205.

[βαθύς, ζώνη]

βάθυ-κήτης, ης, ες *adj.* (despre mare) care

Respect p conține monștri în adâncuri: (sau, potrivit unei alte interpretări, cu vârtejuri adânci) ἐς βαθυκήτεα πόντον ... ῥίπτειν LUC. *MercCond.2 a arunca în marea cu monștri în adâncuri*; LUC. Tim.26, id. *Apol.10*.

[βαθός, κῆτος = monstru marin sau *κῆτος = cavitate]

βᾶθῦ-κόλπος, ον [ῥ] *adj.* (la Hom. epitet al troienelor) cu rochia revărsată în pliuri adânci sau cu sânul pronunțat: Τρωαὶ καὶ Δαρδανίδες βαθύκολποι IL. 18.339 *troiene și dardanide cu rochiile revărsate în pliuri adânci*; (despre Muze) Pl. P.1.12, (despre Thetis) THEOC. 17.55, (fig. despre divinitatea Ge) Pl. P.9.101, ARSTT. *Mir.840b16*, (despre Antigona și Ismena) ἐκ βαθύκόλων στηθεών ἦσειν ἄλγος AESCH. *Th.864 a revărsa durere din pieptul cu pliuri adânci*.

[βαθός, κόλπος]

βᾶθῦ-κομος, ον [ῥ] *adj.* cu vegetație deasă, împădurit: ὄρεα βαθύκομα AR. *Fr.698 munți împăduriți*.

[βαθός, κόμη]

βᾶθῦ-κρημνος, ον [ῥ] *adj.* cu mal abrupt, prăpăstios: βαθυκρήνοισι δ' ἄμφ' ἅκταις Ἑλώρου Pl. N.9.40 *pe malurile abrupte ale râului Heloros*; Pl. I.3/4.74.

[βαθός, κρημνός]

βᾶθῦ-λειμος, ον [ῥ] *adj.* cu pășune adâncă, bogat în pășuni: (ac.) Ἀνθειαν βαθύλειμον IL. 9.151, id. 9.293 *Antheia cu pășune adâncă*.

[βαθός, λειμών]

βᾶθῦ-λείμων, ον *adj.* [gen. -ονος] care are loc într-o pășune deasă: ~ ἄγών Pl. P.10.15 *întrecere sărbătorită într-o pășune deasă*.

[βαθός, λειμών]

βᾶθῦ-λήϊος, ον *adj.* cu recoltă deasă, bogată: περὶ γὰρ ~ ἄλλων νήσων A.RH. 1.830 *față de celelalte insule, are recoltă bogată*; (var. de manuscris în ex. urm. pentru βασιλήϊον) IL. 18.550.

[βαθός, λήϊον]

βᾶθῦ-μαλλος, ον [ῥ] *adj.* cu lână deasă: δέρμα ... βαθύμαλλον Pl. P.4.161 *piele acoperită cu lână deasă*; κόδια τιθέντες ἐς τὸ ρέυμα βαθύμαλλα APP. *Mith.103 punând în curentul apei piei (de oaie) cu lână deasă*.

[βαθός, μαλλός]

βᾶθῦ-μητιά, ὁ *adj.m.* (eol. pt. *βαθυμήτης) cu o gândire profundă: (epitet al centauru-

lui Cheiron) Pl. N.3.53.

[βαθός, μήτις]

βᾶθῦ-νοος-οος, οον-οον [ῥ] *adj.* cu minte pătrunzătoare: (ac.) τὸν βαθύνουν ... Νέστορα ARSTT. *Fr.640 Nestor cu mintea pătrunzătoare*.

[βαθός, νόος]

βᾶθύνω, [ῥ] *vb.* [viit. βαθυνῶ, aor. ἐβάθυνα, pas. aor. ἐβαθύνθην I (*tranz.*) a adânci: 1 a săpa, a scobi, a surpa: (despre un râu) βάθυνε χώρον ἅπαντα IL. 23.421 *a surpat tot locul*; ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν NT *Lc.6.48 a săpat și a scobit și a așezat temelie pe stâncă*.

2 (milit.) a dispune în adâncime: τὴν φάλαγγα βαθύνω XEN. *Cyr.6.3.23 voi dispune falanga în adâncime*; ὁ τέταρτος λόχος τὸν τρίτον βαθύνει ARR. *Tact.25.11 a patra unitate o va împinge în adâncime pe a treia*; ἐφ' ἑπτὰ βαθύνας τὴν φάλαγγα IOS. *B15.130.5 așezând falanaga în adâncime pe șapte rânduri*. II (*intrans.*) 1 a se ascunde, a se tupila: βαθύνετε εἰς κάθισιν LXX *Ier.30.2 tupilați-vă în locuință*. 2 (fig.) a fi aprofundat, a se adânci: ἐβαθύνθησαν οἱ διαλογισμοὶ σου LXX *Ps.91.6 s-au adâncit gândurile Tale*.

[βαθός]

βᾶθῦ-ξύλος, ον *adj.* I (propr. cu lemnul adânc) adânc împădurit, des: ὕλης ἐν βαθυξύλῳ φόβη EUR. *Ba.1138 în frunzișul des al pădurii*; βαθυξύλοις ὄρυμοις ARSTT. *Mu.392b18 în crânguri adânc împădurite*. II cioplit adânc: IOS. *A15.11.5*.

[βαθός, ξύλον]

βᾶθῦ-πέδιος, ον *adj.* (propr. cu câmpie adâncă) aflat într-o depresiune: ἐν βαθυπεδίῳ Νεμέα Pl. N.3.18 *în Nemea cu câmpia adâncă*.

[βαθός, πεδίον]

βᾶθῦ-πλόκαμος, ον *adj.* cu cosițe dese: ~ Κυθήρεια A.RH. 1.742 *zeița din Kytheira cu cosițe dese*.

[βαθός, πλόκαμος]

βᾶθῦ-πλουτος, ον *adj.* (propr. profund bogat) foarte bogat: (ac.) βαθύπλουτον χθόνα AESCH. *Supp.554 pământ foarte bogat*; (voc.) Εἰρήνα βαθύπλουτε EUR. *Fr.453 Pace plină de bogăție*; AR. *Fr.109*.

[βαθός, πλοῦτος]

βᾶθῦ-πόλεμος, ον *adj.* profund războinic: (epitet al lui Ares) βαθυπολέμου τέμενος Ἄρεος Pl. P.2.1 *templul mult-războinicului*

RespAres; PLUT. Marc.21. cārți

[βαθύς, πόλεμος]

βᾶθῦ-πώγων, ον *adj.* [gen. -ωνος] cu barbă deasă: (ac.) βαθυπώγωνα σοφιστήν PLUT. M.710b *sofist cu barbă deasă*; LUC. Bacch.2.

[βαθύς, πώγων]

βαθυρρεΐταιο, (ep. gen.) v. βαθυρρεΐτης.

βᾶθῦ-ρρεΐτης, ου, ὁ *adj.m.* {ep. gen. βαθυρρεΐταιο} (epitet al lui Okeanos) cu șuvoi adânc: βαθυρρεΐταιο μέγα σθένης Ὠκεανοῖο IL. 21.195 *forța cea mare a lui Okeanos cel cu șuvoiul adânc*; HES. Th.265.

[βαθύς, ρέω]

βᾶθῦ-ρρεΐων, ον *adj.m.* [gen. -οντος] (= βαθυρρεΐτης) cu șuvoi adânc: (despre râurile Calpes și Hypios) A.RH. 2.659, id. 2.795.

[βαθύς, ρεῖων]

βᾶθῦ-ρριζος, ον *adj.* cu rădăcini adânci: ὕλην τῆς βαθυρρίζου δρυὸς SOPH. Tr.1195 *pădure de stejar cu rădăcini adânci*; (despre un brad) βαθύρριζόν ἐοῦσαν ἐξήειρε A.RH. 1.1199 *l-a smuls, deși avea rădăcinile adânci*.

[βαθύς, ρίζα]

βᾶθῦ-ρροος-ους, οον-ουν *adj.* cu bulboane adânci: πρὸς δῶμα βαθυρρούου Ὠκεανοῖο IL. 14.311 *către lăcașul lui Okeanos cel cu bulboane adânci*; OD. 11.13, HES. Fr.150, AESCH. Fr.174, SOPH. Tr.559.

[βαθύς, ρέω]

βᾶθῦς, εἶα, ὅ *adj.* [comp. βαθύτερος, poet. βαθίων; superl. βαθύτατος, poet. βάθιστος] {ep. fem. βαθύς Call. sau βαθείης Hom.; ion. fem. nom. βαθεῖα, gen. βαθείης, dat. βαθέη; dor. comp. neut. βάθιον Theoc.} **I** (pe verticală, arătând întinderea în adâncime) adânc: **1** adânc: εἰς ἅλα ἄλτο βαθεῖαν IL. 1.532 *s-a aruncat în marea adâncă*; ~ Τάρταρος IL. 8.481 *Tartarul adânc*; βαθὺν εἰς ὀχετὸν Pl. O.10.37 *într-un abis fără fund*; Εὐφρήτης ... μέγας καὶ ~ καὶ ταχύς HDT. 1.180 *Eufratul, mare și adânc și rapid*; κόλπον βαθὺν HDT. 6.125 *cută adâncă*; βαθὺν κρατῆρ' SOPH. Fr.563 *cratér adânc*; βαθεῖαν ἄλοκα τραύματος EUR. Rh.796 *crestătura adâncă a răni*; βαθὺν τάφον A.RH. 4.1532 *mormânt adânc*; βόθρος ~ LXX Prov.22.14 *hău adânc*; ποταμός ~ PLUT. Alex.58 *ráu adânc*; ἐν ἄμμῳ βαθεῖα PLUT. Alex.26 *într-un nisip*

adânc; (neut. pl.) τὰ βαθέα ARSTT. HA592a27 *adâncurile mării*; οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ Σατανᾶ NT Apoc.2.24 *n-au cunoscut adâncurile satanei*. **2** înalt: ἐκ βαθείας αἰθέρος EUR. Fr.978.3 *din înaltul eter*. **3** (despre grosime) gros: βαθεῖα δὲ κάππεσε τέφρη IL. 23.251 *s-a depus o cenușă groasă*; βαθεῖαν γῆν EUR. Andr.637 *pământ adânc* (sc. cu strat gros, mănós). **4** (fig. despre diverse stări) profund, adânc: κατὰ φρένα τύψε βαθεῖαν IL. 19.125 *l-a lovit în adâncul inimii*; ἐς κίνδυνον βαθὺν ἵεμενοι Pl. P.4.207 *aruncându-se în inima pericolului*; δεῖ τοι βαθείας φροντίδος AESCH. Supp.407 *am nevoie de un gând adânc*; ~ ὕπνος THEOC. 8.65 *somn adânc*; ~ ἐς βαθὺν ἔρωτα THEOC. 3.42 *într-o iubire profundă*; (în op. cu obiceiturile tracilor) ἦθεα βαθύτερα HDT. 4.95 *obiceiuri mai sobre*. **5** (fig.) sigur, solid, ferm, abundant, îndestulător: τὸν βαθὺν οἶκον ἀνεξήραναν CALL. Cer.113 *au secătuit o casă cu stare*; βαθεῖαν εἰρήνην ... εἶχον LXX 4Mac.3.20 *aveau o pace trainică*; ὁ πλοῦτος ὁ ~ IOS. BI6.442.1 *bogăție nemărginită*. **II** (pe orizontală, arătând întinderea în profunzime, în densitate) **1** întins: βαθὺν κατὰ κόλπον IL. 2.560 *în golful întins*. **2** des: βαθὺν λειμῶνα AESCH. Pr.652 *pășune deasă*; βαθεῖαν ἀνὰ χλόαν EUR. Hipp.1138 *în hățișul des*; ~ ὁ σῖτος XEN. HG3.2.17 *grâu des*; βαθεῖαν ὕλην PLUT. Tim.22 *pădure deasă*; (despre pâr) τρίχας βαθείας XEN. Cyn.4.8 *pâr des*; πώγωνα βαθὺν ἔχειν LUC. Eun.8 *a avea o barbă deasă*. **3** (milit.) construit în adâncime: βαθείας τὰς φάλαγγας XEN. HG4.2.13 *falange dispuse pe adâncime*. **III** (despre timp) înaintat: εἰς βαθὺ τῆς ἡλικίας AR. Nu.514 *la o vârstă înaintată*; ὀρθρος ~ PLAT. Cri.43a *mijitul zorilor*; THEOC. 18.14, ἐν ἀσελήνῳ νοκτὶ καὶ βαθείᾳ PLUT. Cat.Ma.13 *într-o noapte fără lună și adâncă*; περὶ ἐσπέραν βαθεῖαν ἦκέ PLUT. Cat.Mi.58 *a venit în toiul serii*; εἰς νύκτα βαθεῖαν PLUT. Dio.41 *în toiul nopții*.

βᾶθῦ-σκᾶφής, ἐς *adj.* scobit adânc: βαθυσκαφεῖ κόνει κρύψον νιν SOPH. El.435 *ascunde-le în țărâna adânc scobită!*

[βαθύς, σκάπτω]

βᾶθῦ-σκίος, ον *adj.* cu umbră deasă, umbros: ἄλσος ... βαθύσκιον PLAT. Epigr.16.210 *crâng cu umbră deasă*;